В-во "Життя й Мистецтво"

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

НА БІЛИХ ОСТРОВАХ

Лірика

Київ - 1910.

Друк.Акц.Т-ва, П.Барський Київ Хрещатик 40

(129)
Гко. Г.О. Світлинського

РК-2
Р500-Н.Б.

100679 уг

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ХНУ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
Інв. № А567206
1

З М І С Т :

стор.

І. Вінок рясту .....

П. .....

Ш. З сердечних глибин .....

ІУ. Осінні пісні .....

У. На білих островах .....

УІ. З вечірніх мелодій .....

УП. Блакитне озеро .....

Квіти з сльозами,
Сльози з квітками
Не розлучаються, сестро, ніколи.

П. Куліш

І. ВІНОК РЯСТУ

Срібних мрій моїх мережку
Розіпну перед собою -
І полину на ту стежку,
Що протоптана весною.

М.Шаповал.

x x
x

Чарівні пісні,
Наче сонце ясні,
Ніжні, наче квітки,
Світлі, ніби зірки -
Із блакитних небес прилетіть!

Заспіваю її
Про всі мрії мої,
Чом в ночі я не сплю,
Як її я люблю
І як серце з кохання болить!..

Х

Х Х

За годи вже сонце ховалось,
Рожевії хмарки пливли,
У ясні кольори вдягались,
І з сонцем блискучим прощались
І тіні на землю несли.

"Поглянь, які грають кольори"
Ти тихо сказала мені..,
Та що мені сонце і зорі,
Що небо блакитне, прозоре,
Як бачу я очі ясні!

О ч і .

І плескіт ніжний
Річок сріблистих,
І килим сніжний
В долинах чистих;
І цвіт пахучий,
Що сад вкриває,
І день могучий,
Що сонцем сяє;
На лоні ночі
Зірки сновійні -
Я все за очі
Оддав би мрійні!
Як очі сяють
У тебе, мила,
Як їх кохаю -
Сказать несила...

ДО КВІТОК.

Ви тут, мої милі... не в лісі ростете,
Не в травах зелених і пишних цвітете.

Ви тут... вас зірвали... о, квіти нещасні,
Погасли, пов"яли всі кольори ясні,

Ми, квіти, вас рвемо. Пахучі, простіте!
І люди пов"яли, мов зірвані квіти,

Все сонця і лісу бажають... бездольні:
Вони - у кайданах, вони - підневольні.

Вас рвуть ті нещасні, що хліба не мають,
Що волі на мент лиш єдиний бажають,

Купують - щасливі... не вірте - нещасні:
Погасли й для їх вже всі кольори ясні...

ПІСЛЯ БУРІ.

Минулася буря - і сонце засяло,
Веселка всміхнулась в ясних небесах,
Проміння у краплях прозорих заграло,
І хмари у шати блискучі убрало,
І світ стрепенувся, мов збуджений птах.

Неначе веселка, сіяєш ти, мила,
Далеко, щаслива, красою блещиш,
А я тут самотний... терпіти несила,
Надій-веселки кохання розбило...
Ох, пісне, чому, як той птах, не летиш?

Чому не летиш до ясної блакиті,
Чому не сіяєш як промінь ясний,
А плачеш, журбою уся оповита,
Сльозами - не росами щастя укрита?..
А я ж хтів сміятись, бо я молодий!

ПІСЛЯ БУРІ.

Минулася буря - і сонце засяло,
Веселка всміхнулась в ясних небесах,
Проміння у краплях прозорих заграло,
І хмари у шати блискучі убрало,
І світ стрепенувся, мов збуджений птах.

Неначе веселка, сіяєш ти, мила,
Далеко, щаслива, красою блещиш,
А я тут самотний... терпіти несила,
Надії-веселки кохання розбило...
Ох, пісне, чому, як той птах, не летиш?

Чому не летиш до ясної блакиті,
Чому не сіяєш як промінь ясний,
А плачеш, журбою уся оповита,
Сльозами - не росами щастя укрита?..
А я ж хтів сміятись, бо я молодий!

А 567406

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ХНУ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
Інв. №_____

З Г.ГАЙНЕ.

От до мене прилетів
Милий спів чудовий...
О, лети, весняний спів,
Над степи й бідрови!

Прилети ж ти, спів, туди,
Де квітки зростають,
І троянду там знайди...
Я її вітаю!

Н І Ч .

Там, за вікном – пітьма,
А в серці – мов тюрма...
І грізно, грізно надо мною
Стоїть стіна німа...
Ах... ти за нею... за стіною...

Ти близько... ти вже спиш...
Тихіше там, тихіш:
Розбудите ви милу... тихше...
Сон шепче, мов комиш,
І наче срібна річка дише.

А я... я не засну!
Дивлюся на стіну...
Ах... розступись передо мною!
Я пісню знов почну
І може нею серце згою.

Тихіше там, тихіш!
Сон шепче, мов комиш,
Тобі казки чудові тихо...
О, мріє! Заколиш
Мені хоч на хвилину лихо!

НОКТЮРН.

Гал.Мик.Шило.

Зорі сяють,
Навівають
Мрії й ніжні муки,
Десь співають,
Десь ридають
Струн хвилясті звуки.

Світ прозорий,
Сяйва море
Місяць ллє роскішно,
В пісні горе
Радість боре
І рида невтішно...

x x x

Невже лишень для сліз побачив
Красуню я,
Невже згоритъ в тяжкім розпачу
Душа моя?

Невже... нащо ж дарма співати,
По серцю битъ? -
Ні... краще струни всі обтяти
І... замітъ...

x x
x

Вечірній світ розлився по стомленій землі,
І ліс дрімає таємний,
І чари навкруги усе оповили.

Я бачу... ти ідеш у лісі по квітках,
Круг тебе сяє світ ясний
І посмішка горить і грає на устах.

Я бачу... ти ідеш, я бачу очі ті,
Привіт і ласку бачу в їх,
Вони ясніш мені, як зорі золоті!

Я бачу... ти ідеш прекрасна, як любов,
Я упаду до ніг твоїх..
. . . . . .

Це все здавалось лиш - і я самотний знов...

Х Х
Х

Як ти, весела
І чарівна
У рідні села
Іде весна.
Скрізь сипле квіти
І лле тепло,
І вбрались віти -
Все ожило.
І ти, прекрасна
Сюди прийшла
І промінь ясний
Скрізь розлила...
Радіють луки:
"Прийшла весна,"
А в серці - муки:
"Прийшла вона"...

Х Х

Х

БЕЗСОННЯ НІЧ.

Душно і тихо і темно усюди,
Тьма мене давить, зловістная тьма,
Світу ясного нема... де ж ви, люди,
Де ви поділись? Нема вас, нема...
Грізній стіни стоять мовчазливо,
Крутяться привиди в дикім танку...
Де ж ти, прекрасная, де ти, щаслива,
В сяйві краси, як у пишнім вінку?
Душно... вікно одчинити? Ні - тихо
Мрії блакитні влетять у вікно,
В серці ж нема для їх місця... там лихо.....
Серце нудьгує і плаче воно.
Душно і тихо... о, сни чарівній,
Де ви? На мент лиш один прилетіть!
Стіни бездушній, стіни німій -
Ах, розступіться! На волю пустіть!

x x
x

Як вечір рожевий на землю злетить,
Я вийду самотний у гай,
Погляну, як сонце в пів-сні золотить
Весь стомлений, змучений край.

Шептатимуть казку чудову листки,
Ту казку, що чули від хмар,
І мрії полинуть над ясні зірки,
В країну далекую чар.

На крилах шовкових, блакитно-ясних
Я з ними здіймусь, полечу,
І знову не буде у думах моїх
Ні мук, ні страждань, ні плачу...

ЛІЛІЇ ВОДЯНІ.

Білі лілії річні,
Ніжні квіти водяні
Як з мармору - чисті,
Похилилися сумні
На хвильки сріблисті.

Мрії тиї, золоті,
Думи смілі, молоді
У серці зав"яли,
Мов ті квіти у воді,
Як сонце сховалось.

ФРАГМЕНТ

Як ранком зіми кришталевим
Весь сніг видається рожевим,
Такі твої рожево-білі руки.

Як вечером майським прекрасним
Все сяйвом вкривається ясним:
Такі твої прозоро-ніжні очі.

x
x x

... Не грай! Не грай! Журливі звуки
Розірвіть серце бідне вкрай...
Ох, скільки в грудях моїх муки!..
... Не грай!..

Ця ніч, ця пісня тиха, ніжна,
Шептанне мрій таємних зграй,
І мука... мука ця невтішна...
... Не грай!..

х

х х

В обіймах променю земля
Дріжить,
Цвітуть вже рідні поля.

Розкішно вбраний, сад густий
Стоїть
І лється спів пташок дзвінкий.

І в мене пісня знов палка
Дзвенить,
А в ній - лишень журба тяжка...

x x
x

Сміється ліс, шумить, гуде:
"Весна іде, весна іде!
Берези білі розвились,
Квітки пахучі росцвілись.

Сміється ліс, шумить, гуде:
"Весна іде, весна іде" -
Моя ж весна ще не прийшла,
Моя весна не прибула...

Сміється ліс, шумить, гуде:
"Весна іде, весна іде!"
Для мене ж осінь ще сумна...
Коли ж прийде моя весна?!

X

X X

Весна сіяє і сміється,
Лиш не сміюся я,
В стражданнях, в муках серце б"ється,
Горить душа моя.

Гаї, поля, стави і луки,
Як рвуся я до вас,
Бо може серед вас про муки
Забуду... хоч на час...

II. INTERMEZZO

x x
x

М.Голобородькові.

Люблю похмурі дні, коли крізь сизі хмари
Чуть пробивається проміння золоте
І ллє у тумані на землю тихі чари.

Люблю я дощ рясний, що гучно з неба ллється:
Після дощу того усе земля цвіте,
І ліс, покритий краплями блискучими, сміється

ЖУРАВЛИНА ПІСНЯ.

Ми летимо ключем в блакитному просторі
В степи зелені рідні із-за моря,
Дзвінкую пісню ми співаємо в блакиті,
Промінням сонячним прозорим сповиті.

Вже рідній поля убралися квітками,
Весна сама летить у небі чистім з нами
І носилає скрізь цілунки чарівній...
Привіт же вам, степи ви дорогії!..

ДІВЧИНА.

Пчілки злотисті
В квітах літають,
Роси перлисті
З трав опадають.
З золота зіткане сяєво лллється,
Ліс в нім купається, листя сміється.
В шатах зелених
Вийшла дівчина,
В косах студені
Роси-перлини.
З золота зіткане сяєво лллється
Ліс в нім купається, листя сміється.
В квітах барвистих
Дівчина сяє,
В оченьках чистих
Сонечко грає,
З тих оченяток сяєво лллється...
Дівчина літом веселим зоветься...

х

х х

Проміння ростає в рожево-синій млі
І тіні чорні вже на полях лягли,
Недвижимо стоїть ліс темний і сумний
І вже зліта з небес на землю царство мрій.

Мов янголи ясні, літають мрії ті
І будять у людей надії золоті,
А потім... день прийде і мрії полетять,
А люди знов почнуть боротись і страждать..

П І С Н Я .

М.В.Лисенкові.

Вийся, жайворонку, вийся
Над полями,
Розважай людскую тугу
Ти піснями.

В небі чистім і прозорім
Сонце сяє,
Наче в морі, в жовтім житі
Хвиля грає.

Подивись: женці схилились,
Потомились
І від праці, од тяжкої
Потом вкрились.

Розважай же їх піснями
Ти дзвінкими...
Вийся, жайворонку, вийся
Все над нами!..

Д О Щ .

Поток блакитний вільно ллється.
Краплистий дощ іде,
Уся земля немов сміється,
В одмову - грім гуде.
Зраділи знов поля жагучі,
Роскішні краплі п"ють,
Їх хмари темні і могучі
Так щедро, вільно ллють.
О, хмари - не пливіть... зелені
Поля ще не впились,
Хай ллються ще струмки студені,
Що вільно так лились.
Без жалю кидають нас хмари,
Пливуть в чужі краї,
І сонце ллє ізнову чари
Гарячії свої...
Проміння краплі сріблить дивно
І сяє на листках,
Кольори грають переливно
В осріблених крапках.

. . . . . .

Х

Х Х

Люблю я темну ніч і золоті зірки,
Що грають у просторі,
І дивляться згори на сонні її садки.

Люблю я ті часи, як сонце вже встає
І промінь свій прозорий
На села, на поля так вільно, ніжно ллє.

Люблю блискучий день, коли земля цвіте,
Пташиний хор співає
І славить у піснях тих сонце золоте.

Але найбільш люблю таємний вечір я,
Коли вже день згасає
І тіні мрійні лягають на поля.

Ш. З СЕРДЕЧНИХ ГЛИБИН.

Без хвилювань, без мук з тобою я балакав
І навіть усміхався...
Але чи знаєш ти, як серцем всім заплакав,
Коли один зостався.

Тоді уста мої тобі щось говорили
І ти щось одмовляла, -
Та вийшла ти... замовк твій голос милий -
І сумно в хаті стало.

x x x

Я все ж тебе люблю... Ти з мене глузувала,
Стоптала ти любов мою,
Ти серце без жалю усе пошматувала -
Я все ж тебе люблю.

Любов моя смішна - я добре й сам це знаю,
Але - не гасне все вона,
Як іскра огняна, вона в душі палає -
Любов моя смішна.

Безкраю я смішний... Кохання рве на шмаття,
Без жалю спалює дух мій,
Блакитні зграї мрій... яке пала багаття!
Ах! Я смішний, смішний!

С О Н .

Ти снилась мені цеї ночі...
Ти ніжно мене обнімала,
Всміхалась так ласково в очі...
Внизу ж десь юрба кепкувала.

Вона насміхалась над нами,
Та ми на юрбу не дивились,
Ми все цілувались палкими устами...
Колиб це... не тільки приснилось!

х х
х

Я б співав про темні хвилі
Волосся її,
Про ті руки сніжно білі,
Про ті очі ніжно-милі,
Та струни мої
Пилом вкрились і не грають,
А мовчать або... ридають...

х

х х

Ще не всі проспівав я пісні,
Бо у грудях надії ясні
Ще дзвенять, -
Гей, ударю я в струни гучні, -
Нехай звуки під небо летять,
Хай летять!,
Забреніть, задріжіть, полетіть
І пірніть у кришталь ну блакить,
У ясну,
І заснулих людей ви будіть,
Покликайте усіх в далину,
В далину!

х х

х

Розум і безглуздя в дикому танку
Страшно так літають... темно навкруги...
Де ж її обличчя у красі-вінку?
... Думи обступили... думи - вороги...

Сміх з самого себе, плач тяжкий, любов -
Все злилося в серці у акорд сумний,
Кришталеве небо вкрили хмари знов
І погас останній промінь золотий...

Л И С Т .

Я в пісню вилив ніжні мрії,
Любов безумну в пісню вклав,
Усі надії молодії
Всі сльози тихії нічнії -
І пісню я тобі віддав.

А ти... ти з пісні посміялась,
Ти не повірила мені,
Ти навіть з сміхом розірвала,
А потім... потім показала
Мої розірвані пісні!

З очей поллялися ридання -
Але не бачила ти їх...
Не погасила ти кохання
Своїм жорстоким глузуванням,
Не погасила мрій моїх!

Ти з мене будеш глузувати,
(Я часом... сам собі смішний) -
Я ж буду знов пісні складати,
В пісні я буду виливати
Любов і роспач мій тяжкий...

X X
X

Годі. Скінчилася пісня моя.
Годі. Розстроїлись струни,
Привиди бачу кругом себе я,
Бачу - несуть якісь труни.

Пісня ридає над ними сумна,
Тихо і страшно усюди...
Зіронька згасла остання ясна.
Де ж ти, о щастя? Де люди?

Люди хоронять надію вночі,
Пісню співають над нею...
... З ліри моєї сміються сичі,
З щирої пісні моєї.

Годі ж! Скінчилася пісня моя,
Годі... Порвалися струни...
Привиди бачу кругом себе я,
Бачу - несуть якісь труни...

Ш Л Я Х .

Шлях без краю лежить... а над шляхом – імла
Шлях кмміннням укритий, тернистий,
І життя на той шлях вже мене посила...
Чи дійду ж до кінця його чесний і чистий?

Чи в знемозі впаду, притулюсь до землі
І брехнею й неправдою вкриюсь,
Чи дійду до мети з потом я на чолі
І сльозами утіхи умиюсь?

Як впаду і скажу, що не маю снаги –
Чи хто буде мене рятувати,
Як почнуть кепкувать з мене злі вороги –
Чи хто буде і з їх кепкувати?

Чи я сам одиноко і сумно піду
І зневірюсь в меті, і заплачу,
А чи друзів таки на шляху тім знайду
І надію і в инших побачу?!

Х Х
Х

Я втомивсь... снаги немає...
Мила, пожалій!
Вже до мене не літає
Мрій блакитних рій.
Ніч спустилась. Сяють зорі
В темній вишині,
В незміряному просторі
Світяться огні.
Місяць сяє... сад дрімає,
Вітер шепче щось,
Струнний ясен здмовляє,
Он співає хтось...
Та у серці згасла зірка,
Пісня не дзвенить,
А ридає гірко, гірко,
Молить і кричить.

Як би, мила, усміхнулась,
То в душі моїй
Пронеслися б, стрепенулись
Зграї ніжних мрій.
Як би голос ніжний, тихий,
Любий залунав -
На хвилину б може лихо
Він тяжко приспав.
Сміх, ясний, як день блакитний,
Не дзвенить... я сам
Одинокий, безпривітний
Віддаюсь пісням.

x x
x

Не винна ти, не винен я,
Що так тебе кохаю,
То що ж робить, коли твоя
Усмішка чари навіває?..
... Не винна ти... не винен я...

Сумую я... чи жаль тобі?
Поглянь - без краплі втіхи
Сижу я тут в тяжкій журбі.
Промов ласкаве слово тихе...
... Сумую я... чи жаль тобі?

"П Р О Щ А Й".

О, де ти взялося, журливеє слово
"Прощай"?
З цим словом у гриди вливається знову
Одчай.

Прощай, моя мила, зоря золотая,
Ясна...
Так тяжко, хоч землю квітками вкриває
Весна.

Мені все здається, що шепчуть діброви:
"Прощай"!
З цим словом у гриди вливається знову
Одчай...

Ні, ні... не вірю я... о, як в грудях горить
Огонь розпачу!
Так це омана лиш? Не плач же, серце, цить!
Ні... я спокійний вже... не плач,
Спокійний? Так, пройшло, минулося усе,
Все ніч покрила,
І я в самотині... розлука серце ссе
І роспускає чорні крила.

РОЗСТАВАННЄ.

І я без слів тебе покину,
І я не роскажу тобі,
Як думи і чуття всі гинуть
В любови і в тяжкій журбі?

І я... піду... живи щасливо...
Живи... прости мені, прости -
Яке ж бо слово це вразливе!
Я плачу тут - сміється ти...

Я стисну руку ту з коханням,
Скажу - скажу лишень прощай,
І серце замість сподівання
Холодний закує одчай...

... Згасають тихо мрії милі...
Прощай,,, прощай... мені прости...
Ох, більш співать немає сили...
Я плачу тут... сміється ти...

---

x

x x

Нудьга і сум... навколо тьма
І шепче все: "її нема"...
. . . . . .

Але ж - поглянь: он день блещить,
Он тоне в сяєві блакить,
Квітки цвітуть, дзвенять пташки...
Ах, не мені рясні квітки!

Не чую я дзвінких пісень,
Не бачу я, як сяє день...
. . . . . .

Нудьга і сум... навколо тьма
І шепче все: "її нема"...

x x x

Я знов її зустрів
Серед юрби, і шуму, й стуку
І знову роз"ятрив
Пекучу рану-муку.

Я сумно далі йшов -
Вона ж ішла весела, наче зірка...
Зустрів я милу знов,
На серці знову гірко...

З МОЇХ ДУМОК.

Життя іде кудись невпинною ходою
І поруч Смерть іде,
І трупи скрізь кладе,
Размахує сталевою косою...
І те, що сяяло і славою й красою
Вкриває забуття...
Куди ж іде Життя?

А люди в метушні зростають і вмирають
У вічній боротьбі -
Безсилії раби -
І ненавидять щось, і палко щось кохають,
А те, за що вони і мучаться й страждають
Укриє забуття...
Куди ж іде життя?

О, чом я не пророк, що сонцеві ясному
У небі стать велів?!
Ах - я не маю слів
І знаю: таємниць у цім житті земному
Великих таємниць не розгадать нікому...
Життя іде, іде
І трупи Смерть кладе...

ПІСЛЯ ПОХОРОНУ.

Дзвеніли дзвони і гули,
Як ми труну твою несли,
Дзвеніли і гули...

А ми, нікчемні раби,
Що кликав ти до боротьби,
А ми - лишень раби!

Ми чистих слів не пролили,
Спокійно за труною йшли,
Ми сліз не пролили.

Казали ми про гіркий жаль,
Що огорнула нас печаль,
Казали лиш про жаль!

Ганьба... ганьба і сором нам,
Отчизни славної синам,
Ганьба і сором нам!

. . . . . .
. . . . . .

Та ні - побачив сльози я...
Не згине слави ще твоя -
Побачив сльози я.

Не даром ти весь вік страждав:
Я бачив - сум в очах палав,
Не даром ти страждав.

І от тобі сплете вінок
Країна бідна з сліз-квіток,
Тобі сплете вінок...

Дзвеніли дзвони і гули,
Як ми труну твою несли,
Дзвеніли і гули...

Б О Р Е Ц Ь .

Як лев, між нами він стояв,
Рукою він меча стискав,
І кров лилась, ворожа чорна кров - річками,
А він, у ранах весь, немов казав очами:

"За свій народ поляжу, браття" -...
І раптом став і заридав:
Народ йому, борцеві, слав
Замість хвали, подяк - прокляття!

---

x

x x

Гей, ударьмо в струни, браття,
В золотії,
Роспалімо знов багаття
З іскр надії...

Гей, ударьмо в струни знову,
Заспіваймо,
А лихе вороже слово
Занехаймо.

Хай сміються з нас, глузують
Нам байдуже,
Бо замовкнуть, як почують
Слово дуже.

Вдарьмо ж в струни разом, браття,
В золотії,
Роспалімо знов багаття
З іскр надії!

Melodie Militaică

Прапори мають над нами,
Зброя дзвенить-брязкотить,
Ми виступаєм рядами,
Сиплем піснями,
Радість в грудях клекотить.

Браттям достали ми волю,
Славу - сталевим шаблям...
Що ж то за стогін у полі?
Ранені, кволі
Стогнуть нещасній там.

Мати там плаче ридає,
Діти щось кажуть батькам,
Жінка там руки ламає,
Нас проклинає...
Браття... не весело нам.

x

x x

Ні, не мені про бій, про сміливість співат
Ні, не мені борців, героїв викликать:
Я вмію плакать лиш, журиться і любить,
Я вмію мріями лишень на світі жить...

МІЙ ЧОВЕН.

(ніби сон).

Мій човен по річці бездонній пливе,
А руки безвладні весла не держать,
І в серці надія уже не живе
У пристань щасливу пристать.
Огні позгасали. Як страшно кругом,
Як чорні хвилі шумлять і ревуть,
І кидають грізно маленьким човном...
Чайок легкокрилих не чуть.

. . . . . .

Чайки поховалися - бурі злякались...
Ох, де ж ви, надії, поділись?
Ви може од бурі лишень поховались?
Ні... зовсім об скелі розбились!

Як буря сердита реве, скаженіє,
Бушує у гніві страшному!
А в небі заграли вже блискавки змії,
А в небі гудуть уже громи!

. . . . . .

Мій човен по річці бездонній пливе,
А руки безвладні весла не держать,
І в серці надія уже не живе
У пристань щасливу пристать...

x

x x

Хожу, сумую і питаю,
Защо я мушу сумувать?
Я молодий, я жить бажаю,
Але одно тимчасом маю -
Мовчать з нудьгою і... бажать

Я жду - чого? На щось надіюсь...
На що? Не знаю й сам. Колись
Прийдуть часи, і я розвію
Останні молодечі мрії,
Що в серці рано росцвілись...

---

x
x x

Життя ще довге перед мною,
Я молодий, я ще й не жив...
Чого ж горючою сльозою
Свою я пісню окропив?

А може... може ще надія,
Хоч іскронька в душі горить,
І треба вітру, щоб навіяв
Бажання він сміяться, жить?

x
x x

Моя стежка вростає тернами
І погасла мета золота,
Я з журбою іду манівцями:
І співаю в гіркими сльозами:
Ох... погасла мета.
В серці розпач розгортує крила,
Так як ворон, що з дуба зліта,
І любов там всі квіти спалила,
І мета, що так ясно світила -
Ох, згоріла мета!

ІУ. ОСІННІ ПІСНІ.

І.

Осінь на землю тихенько спускається,
В небі летить, наче птах,
Крилами-хмарами небо вкривається.

Пухом тумани із крил її падають,
Стеляться в вільних степах,
Літо зелене і радісне згадують.

Стріпує крилами осінь широкими,
Роси спадають у млі,
Ллються крізь неї дощами-потоками.

Літо веселе, співоче минається,
Спокій стає на землі...
Тиха, задумлива осінь спускається.

II.

Шепче задумливо листя,
В"яне, жовтіє,
Стріпує роси сріблисті.

Тихо туман розіслався,
Землю всю криє,
Промінь злотистий сховався.

III.

Дощ летить з хмар густих
І на землю спадає,
Вітер буйний затих.

Вітер буйний вже спить,
По землі не шугає...
Дощ тихенько шумить.

ІУ.

Літо останній справляє бенкет!..
Знов гаї, поля сміються,
Скрізь пташині співи ллються.
Сонце грає, сонце сяє,
Річку сріблом обливає,
В росах, як в перлах, блещить очерет.

Квіти зів"ялі немов ожили,
По-між травами сіяють,
Аромати розливають,
Сонце радісне сміється,
Море сміху, сяйва ллється

. . . . . .

Хмари з далеких країв припливли...

У.

Осінь-маляр із палітрою пишною
Тихо у небі кружляє,
Все осипає красою роскішною.

Там розсипа вона роси сріблисті,
Там тумани розливає,
Ліс одягає у шати барвисті.

Ліс обливає кольорами дивними,
Ніжно сміється до вітру,
Грає цілунками з ним переливними.

Фарби рожеві, злотисті, червоні,
Срібно-блакитне повітря...
Ніжні осінні пісні тиходзвонні!

УІ.

"Спокій, і мрії, і сни"
Листя тихенько шумить...
Все засипа до весни.

"Спокій... і сни... й забуття"
Вітер сновійно бренить:
"Люлі, спи тихо, життя!.."

У. НА БІЛИХ ОСТРОВАХ

М.ШАПОВАЛОВІ

І.

Блакитний океан небесний-незміряний
Роскинувся високо над землею
І хмари острови пливуть в тім океані.

Пливучі острови, неначе з снігу, білі -
На вас лечу... хоч думкою своєю,
Щоб серце чарами спокою ви укрили.

П.

Білі, легенькі хмари сновійні
Тихо пливуть;
Ніжно-спокійні і гармонійні
Чари сріз лють.

Ш.

Я на острові - хмарі пливу
В небесах,
На землі я вже більш не живу!

Кругом мене проміння блещить,
І, мов птах,
Хмара в безвість далеку летить.

ІУ.

Прощайте, страждання
І муки кохання!
Прощай, уся земле, невмита од сліз,
Де в горі, самотний, журливий я зріс...
Тепер я в просторі,
В блакитному морі!
Тут сонце блескуче,
Ласкаво-могуче
Все тче золотисту намітку ясну...
Безжурний, спокійний я тихо засну
Під промінем милим,
На острові білім...

У.

Я прокинувсь... вітер виє,
Хмари чорні в гурт зганяє,
Хмари білі розриває...
Сонце злякане не гріє...

Золотисті нитки ніжні
Хмари чорні розірвали...
І од страху задрижали
Острови всі білосніжні.

Грає блискавка у хмарі,
Грім гуде у грізнім гніві...
Білі хмари полохливі,
Де поділись ваші чари?

. . . . . .

Дощ струмками з неба ллється,
Сила в тих струмках могуча,
Їх впива земля жагуча
І, як дівчина, сміється...

VI.

Знов сонце тче намітку золотисту,
Веселка грає у блакиті,
А там, внизу, сріблисті, чисті краплі
Блещать на деревах, на травах.

Знов сонце тче намітку золотисту,
І білі острови пливучі
Знов чари ллють легенькі і безжурні,
І серце радістю знов б"ється.

VII.

Вечір злітає,
Вечір сновійний,
Сонце ховається.

Вечір злітає,
Десь гармонійний
Спів розливається.

Вечір злітає...
Спів солов"їний
Там, на землі.

Вечір злітає...
Острів спокійний
Тане у млі.

IУ .

Я сплю - і бачу сон... На острові пливучім,
В блакитній, срібній, золотій одежі
В несказанній красі ідуть сіяють Феї.

У косах грають зорі, наче самоцвіти,
Мов квіти чарівні небесні,
І головами всі привітно так кивають.

І красень молодий виходить із-за лісу,
І місяць сяє на чолі високім...
Я сплю і бачу сон на острові пливучім.

X .

Сонце сходить, сонце грає,
Скрізь усмішки розливає,
Ласки сипле, ласки сіє
Через темряву - і гріє,
Пітьму ночі розганяє...

Там, внизу - пташині хори,
Там, в убранні пишнім Флори,
Дерева стоять, сміються...
Співи ллються... й сльози ллються...
Ах, Прокинулось там горе!

XI.

На острові пливучім
Забув я про горе,
Щасливий - у могучім
Блакитному морі.

XII.

Це лиш мрії, це лиш мрії...
Так... я на землі,
Де хоч сонце сяє й гріє,
А весь світ у млі...

. . . . . .

Мрії, мрії золотисті,
Чому ви лиш мрії,
Серця пориви огнисті,
Чом ви... без надії.

VI. З ВЕЧІРНІХ МЕЛЬОДІЙ.

(ескіз).

I.

День осінній... вітер віє,
І красуня-Сонце змерзло,
Одягає теплі шати,
Хмари сиві і блакитні.

Одягає теплі шати,
Їх освітлює красою,
Обливає їх промінням,
Що з лиця красуні ллється.

Потім шати всі скидає
І лягає тихо спати,
І пірнає потихеньку
У пуховисту постелю.

Укривається блакиттю
І тихенько засипає...
Хмари-шати роспливлися,
Роспливлись по всьому небі.

II.

Проміння золоті нитки
Вже розриваються,
Згасають,
Зірки - небес ясні квітки
Вже росцвітаються,
Сіяють.

III.

Місяць з-за темного лісу пливе,
Місяць сіяє красою,
Зорі веселі всі кличуть його,
Всі обіцяють кохання.

Красень злотистий все далі пливе,
Що йому зорі веселі?
Любить він сонце блискуче, ясне,
Сонця ясного шукає.

IУ .

Зорі сяють і сміються,
Їх усмішки ллються, ллються,
Але місяць їх не бачить,
Тихо плаче... тихо плаче...

"Де ж красуня та могуча,
"Світозора і блискуча?"
Він з риданнями питає
И сяйво журне розливає.

У .

Скільки тут, на землі,
У нічній тёмній млі
Під тим промінем місяшним чистим
Плаче юних сердець,
Що розбились в нівець
Тим коханням палким і огнистим!

І в ясних небесах,
У блакитних полях,
Місяць плаче, і сонця шукає...
Та красуні нема
І все небо - тюрма...
А красуня тихенько дрімає...

УП. БЛАКИТНЕ ОЗЕРО.

Г.М.ШИЛО.

I.

Мов по дзеркальній озера блакиті
Пливуть лебедоньки в убранні білосніжнім,
Так по душі, коханням оповитій
Снуються мрії у тумані ніжнім.

Мов по блакиті озера дзеркальній
Крильми черкає сонце золотими,
Так серце гимн співає привітальний,
Перебірає струнами дзвінкими.

II.

Хитай легенько лебедів,
Твоїх улюблених синів,
Цілуйся з вітром, з небом, світом,
Блакитне озеро моє,

Хвилюйсь, не спи, не замерзай,
І хвилями ясними грай,
Бо сонце ще горить привітом,
Бо ще могучий вітер є!

30-00

(129) - V

A567206

V.N. Karazin Kharkiv National University
01115374 6